

Puig-reig, passió pel futbol

Rosa Serra Rotés

Els primers temps

El CE Puig-reig es va fundar l'any 1916. La història oral explica que tot va començar uns anys abans, el 1914, de la mà d'una colla de joves que liderats per Faustí Llavaries Viladomiu (Puig-reig 1898-1982), fill del metge de Puig-reig i aleshores estudiant de medicina a Barcelona, van començar a organitzar els primers partits a l'era de la casa de La Sala de la Creu, el que avui es part de la Plaça Nova del poble.

Llavaries havia presenciat alguns partits del FC Barcelona per què el seu oncle, el pintor i dibuixant Joan Llavaries i Labró (Vilanova i la Geltrú 1865 - Lloret de Mar 1938) n'era afeccionat i tenia contactes amb els membres directius del club. Faustí s'allotjava al pis de l'oncle a Barcelona, un pintor reconegut que havia fet classes particulars al pintor Josep de Togores i Llach, fill de Josep de Togores i Muntades, esportista, col·leccionista d'art, pintor afeccionat, empresari, realitzador cinematogràfic i també president de l'Associació de Clubs de Futbol de Barcelona, cofun-

dador del diari esportiu *El Mundo Deportivo*.

S'explica que quan l'estudiant de 17 anys va tornar a casa per les festes de Nadal, després de passar el seu trimer trimestre de carrera, a la maleta hi portava la pilota. De seguida encomanà als seus amics la passió per aquest esport i ell i els seus amics entre ells, el Jaume Grífol i l'Antoni Coma, comencessin a posar les bases del que, al cap de dos anys seria el Futbol Club Puig-reig.

El primer camp de futbol

Jugaven a futbol a l'esplanada situada davant del que avui és la Plaça Mestre Badia que ven aviat va substituir el primer camp, el de l'era de La Sala de la Creu. Era més pla i disposava d'una font d'aigua, indispensable per refrescar els jugadors i lluitar contra la polseguera que s'aixecava. Tenia una pega; les pilotes solien caure a la trinxera del tren, en direcció a l'*Apeyaderu* del tren o cap a l'era de la Sala.

Sense vestidors els jugadors arribaven al camp vestits des de casa, amb la tovallola penjada al coll, la gasosa i les botes de recan-

vi. Al cap de poc ja es van canviar a un local que hi havia al pis de sobre del Cafè Sport, situat a la plaça de La Creu, i després als lavabos del Cafè Nou. Van haver de passar cinc anys per tenir el primer local social que era al costat del Cafè Nou. Fins el 1922 els jugadors es pagaven el mallot. Aquest any la família Ballarà, propietaris de la prestigiosa pastisseria fundada el 1919, van

Carnet de la Federació Catalana de Futbol de la temporada 1926-27, a nom de Marian Calsina Claret. Nascut a Puig-reig el 1903, era fill del mestre Lluís Calsina Padró.

feia de porter i Valentí Serra era el capità.

Vestien amb samarreta de ratlles blanques i violetes i pantalons negres, i aconseguiren quedar campions de la comarca, que aleshores es definia com la zona de l'Alt Llobregat. La junta, presidida pel Valentí Serra, i l'afició, estaven orgullosos de les victòries aconseguides davant «El Flor de Lis» de Manresa, els «Samarretes roges» de l'Artés, els blancs i negres de Santpedor, els roig i blaus de Sallent, entre altres.

Les competicions

Les competicions regulars apareixien una mica més tard, un cop preparats els camps, consolidats els equips, les penyes i organitzats els clubs. És el cas del Club de futbol de la Pobla de Lillet, fundat l'any 1900, un dels més antics de Catalunya, impulsat per mossèn Josep Augé Pujol i que enfrontava els joves de la Pobla amb l'equip d'enginyers anglesos que construïen la planta de ciment Asland, i que no es va registrar a la federació catalana fins el 1906.

Competir no era fàcil per què hi havia pocs equips i en aquests anys desplaçar-se pel Berguedà i

El camp de futbol es va inaugurar el 1923 en un acte en el qual van participar els amos de la colònia Prat, atès que van cedir els terrenys on es va construir el camp. En l'acte es va beneir la bandera del club esportiu.

pel Bages no era fàcil. El Manresa Football Club és fundat el 1906, el Club Esportiu Gironella el 1911 –que té en un altre capellà, mossèn Jeroni Roca, el seu promotor–, del 1913 és el Football Club Berga i el Sallent FC, el Club de Futbol Cardona és del 1916 i el CF Navarcles del 1919.

Fou el diputat provincial Joan Maria Roma Comamala, que ho fou pels partits judicials de Manresa i Berga entre 1913 i 1921, un dels líders del carlisme regionalista i fundador el 1907 d'El Requeté –una associació juvenil tradicionalista que integrava escolars d'entre 12 i 17 anys d'edat–, qui va impulsar el futbol a l'Alt Llobregat organitzant una copa que portava el seu nom. El 1911-12 va tenir lloc el primer campionat de l'Alt Llobregat que va guanyar el Gironella.

EL 1916 quan es va fer un pas endavant important. Arran dels

actes de celebració de la Coronació de la Mare de Déu de Queralt com a patrona de Berga i del Berguedà es va organitzar la Copa Queralt que feu néixer forces equips a la capital de la comarca –la Penya Queralt, l'Atlètic Berguedà, el Centre Esports Berga o la Unió Esportiva Berguedana– i el de Puig-reig que fou repetidament campió amb entre 1916 i 1923.

L'equip que portà l'èxit i una extraordinària efervescència popular estava format per Casanovas, Mansó, Ballús, Huch II, So-

ler, Serra, Prat, Calsina, Guitart, Ribera i Brià. I L'afeció pel futbol a Puig-reig, a la comarca, i a tot Catalunya no parava de créixer; en determinats moments de l'any, com per exemple per la Festa Major, els tornejos es multiplicaven en tots els pobles.

El nou camp de futbol

La junta del FC Puig-reig, encapçalada per Valentí Sitges, es proposa aconseguir un camp millor i després d'analitzar diferents opcions es va escollir els terrenys situats davant de Cal Joan Prat,

propietat de l'amo de la colònia Prat, que els cedí en ús per a ubicar-hi el nou camp.

El camp el van construir, voluntàriament, els membres del club i els aficionats de Puig-reig. Un record molt especial mereix el fuster Ricard Guardiola que durant 15 anys fa encarregar-se del manteniment de tota la fusta del camp. Molts puig-reigencs no hi escatimaven esforços i jornals, un cop havien plegat de la feina. L'amo de la colònia Prat, Teodor Prat, va ajudar aportant materials, vagonetes i rals per facilitar els treballs d'explanació i transports de terres.

La construcció del camp va durar temps, prop de dos anys, però finalment es va poder inaugurar el 1923. Era un dels millors camps de la Catalunya central i el 18 i 19 de març de 1923, es va vestir de galla amb dos partits contra el CD Europa, que aleshores era un dels equips més potents de Catalunya, darrera del FC Barcelona i per sobre del RCD Espanyol. També era

el segon club de Catalunya amb més socis, uns 6.000. La temporada 1922-23 va participar a la Copa del Rei —aleshores era el principal títol del futbol espanyol fins a la creació de la Lliga, l'any 1929— i va jugar la final amb contra l'Athletic Club de Bilbao, que a més es disputaria a Barcelona, en el Camp de Les Corts, sense poder-los guanyar.

L'expectació que va despertar la inauguració del camp de futbol i la presència de l'Europa, no feu més que esperonar l'afecció, i feu entrar el Club a les pàgines del *Llibre d'Or del Fútbol Català*, editat al 1928 per Edicions Monjoia, amb nombroses il·lustracions en fotogravat, làmines i anuncis, una extensa obra (680 pàgines) que recollia la història del futbol a Catalunya amb una impressió refinada d'estètica noucentista.

Fou el període de la grans i apassionades rivalitats amb els equips veïns, especialment amb el Gironella amb el qual es van viure fins i tot episodis de boicot als respectius productes locals, com

EL Llibre d'or del Fútbol Català, editat al 1928, amb nombroses il·lustracions, làmines i anuncis, 680 pàgines, en dedica dues a l'equip de Puig-reig.

Un dels equips del Puig-reig dels anys de la II República.

fou el cas de gasoses o de l'anís. Ho expliquen així Sergi Serra:

«El 16 de setembre de l'any 1962, Gironella-Puig-reig. Empataren a 1. Segons sembla, el partit fou més tranquil que els que solien protagonitzar aquests dos equips abans de la Guerra: en aquella època, els duels entre Puig-reig i Gironella gairebé sempre acabaven amb tanga: diuen que aleshores es portava molt la pluja de sabates i es-pardenyes al cap dels enemics. Es

«PUIGREIG. — Diumenge pas-
sat els aficionats de la pilota a
l'olla ens vàrem avorrir, puix que
al camp del Centre no hi hagué
partit! no obstant, va tenir lloc en
el local social la reunió general
de socis, la qual havia d'acordar
l'elecció de les noves Junes, Di-
rectiva i Esportiva. Quedà elegida
la següent: president, Manuel
Pujol, sastre, especialitat en ar-
milles a la vinagreta; vice-presi-
dent, Ramon Costa, posa-peces,
amb preferència a les metralla-
dors i canons de la quarta secció
de la colònia Pons; secretari, Mi-
quel Prat, manyà, títols de xofer
i motorista, futbolista amateur
(extensa carrera, petit interès a
escriure!); vice-secretari, Joan

Fàbregues, expert confiter, admi-
nistrador de les galetes i biscuits
marca «El Gazarape»; caixer, Pe-
pet «El Gazarape»; caixer, Pepet
Horta: Pepet, Pepet, no facis bro-
ma amb la caixa, que si la prens
per una joguina i el Manuel veu
que s'abaixa, et passarà per la
guillotina; vocals, Pepilo, del pont
de les amargors, i Castel, tima-
dor dels sis ralets mensuals a
en Pic i Pala. La Junta Esportiva
està integrada per en «Sastre de
la Costa». NOTICIARI E. A. J. Tan-
mefà, Unió Ràdio Pericas, comu-
nica per mitjà de la seva emisso-
ra, als aparells de la Rambla del
Llegum, les següents xafarderie-
es: En Manuel Pujol, en possessi-
onar-se del càrrec de president,

va confeccionar-se uns panta-
lons, els quals estan ja acabats;
dels camalls fan 32 centímetres, i
del cos, en canvi, no li entren, del
greix que ha posat.

En Vilalta (Anton) està molt sa-
tisfet de la seva substitució del
càrrec de secretari, puix que ara
podrà dedicar-se extensament
a contestar cartes de la xamosa
nena de can Xixons.

La Penya Pipa va agafar pre-
tensions en ésser reproduïda pel
nostre company King-Kong, i va
escriure a Navarcles demanant
partit. Quan rebran la contesta-
ció, s'hauran venut les pipes per
tal de comprar paquetilles».

XUT!. Núm. 644, 11 febr. 1935, p.2.

*queien tan malament que els de
Puig-reig decidiren fer boicot a la
gasosa (l'excusa perfecta per fotre's
el vi sense aigualir-lo) que venia de
Gironella.»*

En ple període d'apogeu es-
portiu, de rivalitats entre clubs i
de prosperitat del club, l'amo de
Cal Prat va decidir recuperar els
terrenys i davant el desacord amb
el club optà per una mesura de
força: va fer llaurar el camp, fent-
lo impracticable pel joc i fent mal
bé també les esperances i les il-
lusions de tot el club i de bona
part dels puig-regencs. La reac-
ció no es feu esperar: van sorgir
les penyes, que jugaven als camps
habilitats a les colònies del mu-
nicipi, com es el cas de Cal Vidal.

Noms entranyables pel records
dels nois que en van formar part:
La Penya dels Vidal, de la colò-
nia Vidal, la de «Els Boletaires»
a l'Ametlla de Merola, i les de
Puig-reig, tals com la «La Bom-
ba», la «Bon Humor», la «Penya
Planes», la «Isla» coneguda tam-
bé amb el nom de «Els Triana»
impulsada pels obres que treba-
llaven a la carretera de Casseres
i que eren originaris del barri de
Triana de Sevilla.

Els futbol dels anys republicans

El 1932 les penyes, encapçalades
per Rafael Balmes, es van propo-
sar recuperar el club, l'equip i el
camp de futbol. Van negociar amb
l'amo de cal Prat i recuperant an-
tiques posicions en el campionat
comarcal. L'esclat de la Guerra

Civil arruïnà el projecte, destruï
vides i va fer perdre il·lusions.

Abans però, en els anys repu-
blicans, les epopeies i els frac-
sos del club apareixen comentats
al setmanari esportiu d'humor
Xut!, editat entre 1922 i 1936.

El redactor d'aquestes prime-
res cròniques humorístiques, que

**Josep Obradors, amb la seva
esposa Conxita Carreras, fou un
gran mecenes del FC Puig-reig.**

**El cap del Puig-reig ple de gent en
un dels partits de Festa Major.**

signava amb el pseudònim *Pic i
Pala*, fou substituït el 1936 per
un altre pseudònim, aquesta ve-
gada plural, *La Colla del Senatxo*.

L'època daurada del club 1955-1965

L'època daurada fou la de la dè-
cada de dels anys 50 i 60 del se-
gle xx, quan l'equip del Puig-reig
jugà durant 11 temporades a la
Tercera Divisió, al costat dels
grans clubs del futbol català. Les
millors classificacions en aquesta
categoria foren dues sisenes po-
sicions assolides els anys 1961 i
1963, però tot aquest període de

L'equip del Puig-reig va jugar durant 11 temporades a la Tercera Divisió, on assolí dues sisenes posicions, el 1961 i el 1963.

Manuel Jiménez Ponce (Mairena del Alcor, Sevilla, 1936- La Bisbal de Penedès 2015), conegut com a Llibra, es considerat el millor jugador que ha jugat mai al Puig-reig.

permanència a la III Divisió Regional fins la temporada 1965-66 són plens de records nostàlgics, d'anècdotes divertides, de viatges per tot Catalunya, i sobretot d'una llarga llista de jugadors que van fer possible aquests anys d'èxits a 3a Divisió: 1954-55: 9è; 1955-56: 10è; 1956-57: 18è; 1957-58: 9è; 1958-59: 12è; 1959-60: 13è; 1960-61: 6è; 1961-62: 8è; 1962-63: 6è; 1963-64: 20è, i 1965-66: 20è.

Els anys daurats van fer molt més que fer gaudir als afeccionats; també van assentar les bases per què el FC Puig-reig, finit el temps dels èxits i de l'esforç, aconseguís adaptar-se a la nova situació, la d'un club local a la mida d'un poble petit.

Amb tot la llavor es va començar a sembrar anys abans, de la mà d'algunes persones que van

mantenir viva l'esperança de recuperar de nou l'activitat esportiva de la mà del futbol. Rafael Balmes, comentarista del setmanari «Gol» de Blanes o a Jaume Grifol que essent alcalde fou també president del «Deportivo Puig-reig», nom amb que es va batejar el club en els anys de la postguerra.

També va ajudar i molt, *l'hermano Carlos*, Joan Casadesús de Campdevàno, membre de la congregació Germans de les Escoles Cristianes, popularment coneguts com a Germans de La Salle. Procedent del col·legi de la Seu d'Urgell, va marcar a una generació de joves puig-reigencs, no només per què va fundar la «Penya La Salle» que es va convertir en l'equip amateur i base del Puig-reig, sinó per l'estímul constant en els reptes de formació i educació., entre 1949 i

1957/58. De Puig-reig passà a Berga.

L'objectiu s'aconseguí la temporada 1957-1958, essent president Josep Obradors Riu, i no sense molts esforços. Els primers, els esforços esportius com van ser la regularitat i empat amb punts amb el Club Esportiu Júpiter futbol fundat el 1909 al barri de Poblenou de Barcelona i un dels històrics del futbol català.

L'empat provocà una autèntica batalla per tal que la Federació atorgués l'ascens al Puig-reig. Van caldre viatges a Madrid del qui aleshores era l'alcalde de Puig-reig, Honorato Guitart, i entrevista amb alts càrrecs de la *Dirección General de Deportes* i de la *Federación*, cartes de l'empresari Ricard Viladomiu i d'autoritats, com el mateix alcalde de Saragossa.

Un dels arguments que esgrimia el Club Júpiter era que Puig-reig no tenia camp de gespa, però el club puig-reigenc ja havia previst solucionar aquesta deficiència i per tant l'ascens a la III Divisió es va poder fer amb la inauguració del camp de gespa, amb sistema de regatge per expressió inclòs, l'únic camp de la comarca i de bona part de la Catalunya central, orgull de l'equip i de tot el poble.

El primer partit a III Divisió fou amb el Granollers, i va comportar una gran derrota, 7 a 1, que no fou la única. També foren moltes les victòries, algunes viscudes amb passió quan es venia a equips com el Manresa. El resultat final de la primera lliga fou prou digne atès que el Puig-reig finalitzà la temporada a l'onzè lloc de la classificació d'un total de 18.

Fou l'inici d'una llarga permanència, també de la cohesió social i de l'augment de l'autoestima que va viure el poble en uns anys en que assolí el seu màxim d'habitants -6.279 habitants el 1960-, i del creixement industrial, amb les set fàbriques de les colònies -que van esponsoritzar el club en aquets anys d'èxits esportius- treballant a ple rendiment i amb unes estadístiques exitoses de llocs de treball, i una important activitats comercial i de serveis, i per tant també de creixement urbanístic.

Quedaven lluny els anys difícils de la postguerra i el futbol era la imatge més evident d'aquesta prosperitat i la materialització dels esforços individuals i col·lectius dels puig-reigencs que omplien el camp de gom a gom fent costat a l'equip i demostrant als rivals que un poble petit podia competir amb els més grans.

La rellevància del club i els bons contactes que tenia el seu president, l'empresari del sector de l'alimentació Josep Obradors Riu, que l'any 1965 va rebre, de la federació Catalana de Futbol, la Medalla al Mèrit Esportiu, expliquen els partits històrics del Puig-reig amb el primer equip del FC Barcelona, aleshores entrenat per Helenio Herrera, els

diumenges de la Festa Major dels anys 1959 i 1960.

Aprofitant aquesta conjuntura d'èxits, també s'aconseguí la cessió d'ús gratuït dels terrenys del camp de futbol, per temps indefinit, però conservant els propietaris, Josep Part de la colònia Prat, la recuperació dels terrenys quan ho considerés necessari:

«La presente cesión se pacta por tiempo indefinido. Ello no obstante, en cualquier tiempo podrá la Empresa propietaria dar por terminado el presente contrato de cesión y recuperar la plena posesión de la finca, previo aviso al Club cesionario, con nueve meses de antelación» (27 agosto de 1958).

L'equip d'aquells anys, que ja vestia el maillot verd amb franja vermella, en van sortir alguns jugadors que van fer el salt a equips de categories superiors, Es destaca el cas de Joan Sitges que jugà al Mallorca, al Sabadell, al Reial Betis i al Huelva. Tot un orgull pel futbol de Puig-reig que comptava amb un equip local entusiasta i esforçat i amb una junta que es va plantejar grans reptes, com el de jugar a III Divisió.

Molt destacat fou el fitxatge de Manuel Jiménez Ponce (Mairena del Alcor, Sevilla, 1936 - La Bisbal de Penedès 2015), conegut com a Llibra, a qui tothom coincideix en qualificar com el millor jugador que ha jugat mai al Puig-reig, i que formava equip amb altres jugadors destacats com Antonio Tollar, Franc, Jaurrieta, Suarez o Febas entre altres. I una llarga llista de puig-reigencs: Mateu Riu, Lluís Fernández, Amadeu Ribera, Jaume Vallribera, Tomàs Cirveches, Lluís Fornell, Benet Bertran, Ramon Moles, Josep Antoni de Los Ríos, Juanito Segura, Àngel Catalán, Antoni Busquets, o Josep Guittart. Sense ells Llibra¹² no hauria pogut arribar a ser el màxim golejador a nivell estatal de la temporada 1959-60 on va marcar 42 gols, per què el futbol és un esport d'equip. Podriem fer llargues llistes de jugadors i també de directius apassionats que van aguantar i aguanten, sempre. Fem memòria però dels primers que van posar els fonaments: V. Sitges (1919-31), R. Balmes (1932-40)

i J. Grifol (1941-45), i els que van estar al front del club durant un llarg període de temps com Josep Obradors i Francesc Subirana¹³.

El llegat d'una etapa brillant

Entre uns i altres han omplerts de futbolistes els equips de la comarca i de bon tros més lluny, i amb el pas del temps el Club Esportiu Puig-reig pot mostrar amb orgull el relleu generacional: terceres i quartes generacions de puig-reigencs formen part del club com a directius, col·laboradors, jugadors i afeccionats.

D'aquesta continuïtat i lleialtat en son mostra l'adquisició, per part de l'ajuntament de Puig-reig de la propietat dels terrenys del camp de futbol l'any 1991 davant el fet que el seu propietari en reclamava el retorn; el manteniment constant de les instal·lacions; el suport constant al futbol base amb totes les seves activitats i torneigs; la vitalitat de l'equip de veterans; i sobretot el treball del primer equip, de les juntes directives i de l'afecció

que cada diumenge són al peu del canó.

Des de l'any 1980 s'organitza el I Torneig futbol base que ha tingut una llarga continuïtat i que ha portat a Puig-reig equips alevins del FC Barcelona, Reial Betis Balompié, RCD Espanyol, R Zaragoza, CF Valencia, CD Màlaga, Sporting de Gijón, Atlètic de Madrid, i molts més amb nens i joves que, amb els anys han esdevingut primeres figures del futbol espanyol. Els organitzadors i els entrenadors eren els jugadors i directius

d'aquella època daurada que han continuat implicats amb el club i han mantingut el caliu i la passió per l'esport del futbol. Amb el nom renovat de *Torneig Motorcat Obradors de futbol base*, l'any 2019 va reunir 60 equips.

Notes

1. PONS SERRA, N. i SERRA ROTÉS, R.: «Fausti Llaverias Viladomiu: Metge de Puig-reig (1898-1982). Un metge entregat a Puig-reig», a Gimbernat, Núm. 49, 2008, p.251-262. SERRA ROTÉS, R.: «Un metge entregat a Puig-reig», a Cadi Pedraforca, Núm. 24, Primavera-estiu 2018, p. 42-44. SERRA ROTÉS, R.: «De Puig-reig a la frontera: camins de l'exili», a L'EROL, revista cultural del Berguedà, Núm. 145-146, Tardor-hivern 2020, p.142-153.
2. PUNTAS CALVERAS, J.: Cent anys de futbol a la Poble de Lillet, a Col·lecció Auró, Àmbit de Recerques del Berguedà, 2001.
3. TORNAFOCH YUSTE, X.: «Joan M. Roma Comamala, del Requeté a diputat per Berga-Manresa: carlisme i modernització política a la Catalunya interior», a L'Erol, revista cultural del Berguedà, 2018, Núm. 136, p. 48-51.
4. PUNTAS CALVERAS, J.: Cent anys de futbol a la Poble de Lillet, a Col·lecció Auró, Àmbit de Recerques del Berguedà, 2001, p. 22-24.
5. DALMAU, F.: «Futbol a Puig-reig: 100 anys que deixen petjada», *Regió7*, 11. desembre 2015.
6. BERASATEGUI DOLCET, M.L.: «Futbol i cultura a Catalunya durant el període d'entreguerres», a Educació i història: Revista d'història de l'educació, núm. 7, 2004 p. 217-228.
7. <https://sommacus.wordpress.com/2011/08/02/que-crida-laficio-tercera-divisio/>
8. La revista s'imprimia als tallers de Santiago Costa, l'antic editor del Papitu. Dedicat especialment al futbol i també al boxa -els dos esports de més gran èxit a l'època. Al Xut! nasqueren la figura de l'avi del Barça i l'apel·latiu de «pericos» referit als seguidors del RCD Espanyol.
9. Xut!. Núm. 694, 28 gen. 1936, p. 6; Xut!. Núm. 717, 7 juliol 1936, p. 8; Xut!. Núm. 718, 14 juliol 1936, p. 8.
10. Informació proporcionada per Josep Solé.
12. DALMAU, F.: ««Llibra' era el Messi del Puig-reig», *Regió7*, 11 desembre 2015.
13. Per aprofundir en les llargues llistes de jugadors, entrenadors i directius vegeu: RIBERA CASTELLÀ, C.: Història de Puig-reig i 75 aniversari del Club Esportiu, Puig-reig 1991.

Rosa Serra Rotés